

Dosarul nr. 2ra-1137/2021

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central (jud. A. Sârbu)
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, I. Dănăilă, T. Berdilă)

ÎNCHEIERE

08 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov, și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii,

împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost admis apelul declarat de Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, a fost casată hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central și a fost emisă o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 10 noiembrie 2020, Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova prin care a solicitat încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului material cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere penală ale organului de urmărire penală și ale procuraturii în beneficiul reclamanților Ion Bujac, în cuantum de 2000 de lei, Oxana Bujac în cuantum de 1000 de lei, și Nedelcu Victor, în cuantum de 2000 de lei; a prejudiciului moral în cuantum de 50000 de lei pentru fiecare reclamant, și a cheltuielilor de judecată suportate.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, în perioada anului 2018, Mircea Ciuntu, fiind instigat de alte persoane, în buticul „photo” amplasat în pasajul subteran la intersecția străzilor bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu str. Ismail, mun. Chișinău, a confecționat mai multe legitimații de serviciu și anume: blanchetele

legitimațiilor de serviciu a Serviciului Vamal al RM cu nr. XXX, valabilitatea 01 decembrie 2017 – 04 martie 2021, eliberată pe numele lui Victor Nedelcu, cu nr. XXX, valabilitatea 01 decembrie 2017 – 01 iulie 2020, eliberată pe numele Oxanei Bujac, cu nr. XXX, valabilitatea 27 iunie 2018 – 27 iunie 2023, eliberată pe numele lui Ion Bujac, care, conform raportului de expertiză judiciară nr. 187 din 09 iulie 2019, sunt confecționate din hârtie, fără elemente de protecție, cu folosirea utilajului computerizat cu imprimantă jet de cerneală color la imprimarea – plasei de fond fotografiilor, rubricilor și textelor și nu corespunde metodei de confecționare a blanchetei legitimației de serviciu a Serviciului Vamal al RM. Documentele respective false au fost ridicate la data 21 februarie 2019, din buticul amplasat în pasajul subteran, unde erau oferite servicii de fotografiere de către Mircea Ciuntu, de la intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu str. Ismail, mun. Chișinău.

Prin ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuït din 29 mai 2020, reclamanții Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu au fost recunoscuți în calitate de bănuïți în cauza penală nr. XXXXXX în baza art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) Cod penal. În motivarea ordonanței s-a indicat faptul că, Bujac Ion, aproximativ în perioada cuprinsă de la începutul anului 2018 până la sfârșitul lunii februarie 2019, urmărind scopul perfectării pe numele său a legitimației de serviciu a Serviciului Vamal al RM, false, în mun. Chișinău, în buticul amplasat în pasajul subteran, unde erau oferite servicii de fotografiere de către Mircea Ciuntu, la intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu str. Ismail, l-a instigat pe Mircea Ciuntu să-i confecționeze o legitimație de serviciu a Serviciului Vamal al RM, falsă, precum și a prestat informații privind datele sale personale, a pus la dispoziție legitimația sa de serviciu a Serviciului Vamal al RM, autentică lui Mircea Ciuntu.

După care, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Ungheni, Anatolie Gîrbu, din 26 august 2020 s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală pe cauza penală nr. XXXXXX a bănuïtului Ion Bujac; scoaterea de sub urmărire penală pe cauza penală nr. XXXXXX a bănuïtei Oxana Bujac și scoaterea de sub urmărire penală pe cauza penală nr. XXXXXX a bănuïtului Victor Nedelcu, cu clasarea cauzei penale.

A mai adăugat că, în motivarea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, procurorul a indicat că, în cadrul urmăririi penale, s-a stabilit incontestabil, că în coraport cu declarațiile martorului Mircea Ciuntu, acordate în cadrul confruntărilor cu bănuïții Victor Nedelcu, Vadim Vrabie, Oxana Bujac, Ion Bujac și Alexandru Turculeț, faptul că ultimii nu se cunosc personal, respectiv, nefiind între ultimii careva relații de colaborare ce ar confirma bănuïala existenței acțiunilor de instigare la săvârșirea infracțiunii. În cadrul urmăririi penale nu au putut fi administrate probe concludente ce ar demonstra existența faptului instigării din partea bănuïților a cet. Mircea Ciuntu la confecționarea blanchetelor false a legitimațiilor de serviciu a Serviciului Vamal și a Poliției de frontieră false. Fiind analizate acțiunile bănuïților Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, sub aspectul complicității la perfectarea documentelor false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, ca modalitate de realizare a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.361 din Codul Penal, se constată că, deși actele false identificate și ridicate în cadrul percheziției din mun. Chișinău în subterana de la intersecția străzilor Ștefan cel Mare cu Ismail, au fost perfectate de pe originalele actelor angajaților Serviciului Vamal și Poliției de

Frontieră, totuși ultimii nu au solicitat și nu au avut cunoștință de caz despre perfectarea actelor false, iar unica lor tangență cu angajații buticului „photo” amplasat în pasajul subteran la intersecția bd. Ștefan cel Mare cu str. Ismail din mun. Chișinău, a fost limita solicitării serviciilor de fotocopiere, prestate de către angajații vizați, deci nu se poate vorbi de complicitate la infracțiunea de fals, adică nu se întrunește elementele componente de infracțiune prevăzute de art.42 alin.(5), art.361 alin.(1) din Codul Penal și anume lipsește latura subiectivă.

La fel, au menționat reclamantii că, conform art.53, alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești. Iar potrivit art. 14 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, se efectuează din contul bugetului de stat.

Au afirmat reclamantii Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu că, pe tot parcursul procesului penal au fost asistați de către avocatul Maxim Todorov, fapt confirmat prin mandatul anexat la materialele cauzei penale, respectiv au suportat cheltuieli de asistență juridică. Respectiv cheltuielile de asistență juridică, în baza bonurilor de plată, constituie suma de 2000 de lei pentru Victor Nedelcu, suma de 2000 de lei pentru Ion Bujac și suma de 1000 de lei pentru Oxana Bujac, cheltuieli care reclamantii sunt îndreptățiți de a solicita încasarea acestora din contul bugetului de stat.

Cuantumul prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii se determină luând în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire au fost bănuți reclamantii. În acest sens, prin ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuți, reclamantilor li s-a imputat săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin.(1) Cod Penal, care se califică ca infracțiune ușoară, ceea ce constituie o bănuială destul de serioasă, cu un impact puternic asupra imaginii persoanei bănuite.

Un alt criteriu de evaluare a intensității suferințelor morale pricinuite prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, este determinat de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei. Astfel, dat fiind faptul că reclamantii Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu activau și activează până în prezent în calitate de inspecți principali al Biroului Vamal Sud, iar infracțiunea imputată este legată de exercitarea atribuțiilor de serviciu, or, prin recunoașterea în calitate de bănuți de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) din Codul Penal, acestora li s-a imputat instigarea la falsificarea blanchetei legitimației de serviciu, fiind afectată imaginea, reputația profesională, precum și demnitatea personală. În același timp, dat fiind faptul că reclamantii Ion Bujac Oxana, Bujac și Victor Nedelcu sunt căsătoriți, au copii, faptul imputării comiterii de către aceștia a infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) din Codul Penal, a avut un impact puternic negativ asupra familiei, manifestat prin retrairi, stări nervozitate, disconfort emoțional. Mai mult, reclamantii Ion Bujac și Oxana Bujac sunt soț și soție ceea ce amplifică dublu suferințele pricinuite, or, comiterii infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) din Codul penal a fost imputată ambilor soți.

De asemenea, o importanță deosebită la evaluarea suferințelor morale pricinuite prin tragerea ilegală la răspundere penală o are durata urmăririi penale. În acest sens, la data de 02 februarie 2020 cauza penală nr. XXXXXXXX a fost disjunsă din materialele cauzei penale nr. XXXXXXXX în privința persoanelor neidentificate privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, pentru instigare și complicitate la confecționarea legitimațiilor de serviciu false ale Poliției de Frontieră și ale Serviciului Vamal. Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în privința lui Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu a fost emisă la data de 29 mai 2020, iar ordonanța prin care Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu au fost scoși de sub urmărire penală a fost emisă la data de 26 august 2020. Astfel, au stabilit cu certitudine că urmărirea penală în privința reclamanților a durat aproape 8 luni, ceea ce presupune o perioadă îndelungată de timp raportată la infracțiunea imputată. În toată perioada respectivă reclamanții au trăit stări de nervozitate, frustrare, or, acționând în strictă conformitate cu prevederile legale, acestora li s-a imputat în mod ilicit comiterea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) din Codul Penal. Reclamanții Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu în calitate de bănuți, au fost nevoiți să participe la numeroase acțiuni procesuale, să dea explicații, să prezinte acte, fiind puși, de fiecare dată, în situații neplăcute, or, aceștia erau fermi de legalitatea acțiunilor lor. Reclamanții Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu erau convinși de faptul că ilegal au fost recunoscuți în calitate de bănuți de organul de urmărire penală, iar în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală, dâșii au suportat sentimente de umilință și disconfort enorm, din care motiv au primit suferințe psihologice sub formă de stare de stres care sunt iremediabile. La fel, gravitatea suferințelor morale pricinuite prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii se explică prin faptul că anterior, reclamantul Ion Bujac a fost bolnav de cancer, iar faptul pornirii urmăririi penale în privința acestuia i-a cauzat stare de stres, ceea ce este absolut contraindicat în situația lui.

Notează reclamanții, cert este faptul că, la emiterea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, organul de urmărire penală și a procuraturii au manifestat neglijență și nu au dat dovadă de prudența necesară, nefiind examinate toate aspectele enunțate mai sus, or, anume de sarcina acestor autorități ține examinarea minuțioasă și determinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înainte de a imputa persoanei comiterea unei infracțiuni.

Au mai menționat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Reieșind din cele relatate anterior, gravitatea suferințelor morale, disconfortul psiho-emoțional, starea de stres, nervozitate cauzate reclamanților Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu prin acțiunea ilicită de recunoaștere în calitate de bănuți de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (4) și (5), art. 361 alin. (1) din Codul Penal, consideră că, suma de 50 000 de lei pentru fiecare reclamant va fi una echitabilă și suficientă în vederea atenuării suferințelor morale pricinuite.

Prin hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătorei Cahul, sediul central a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov, împotriva Ministerului Justiției

al Republicii Moldova, intervenienții accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanței, Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov, la 15 februarie 2021 au declarat apel nemotivat și ulterior la 02 martie 2021, au declarat apel motivat împotriva hotărârii din 11 februarie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central, prin care au solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul, a fost admis apelul declarat de Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, a fost casată hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central și a fost emisă o hotărâre nouă după cum urmează. A fost admisă acțiunea depusă de Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor. A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu titlu de prejudiciu material suportat pentru asistența juridică acordată în cadrul cauzei penale în beneficiul lui Ion Bujac suma de 2000 de lei, în beneficiul Oxanei Bujac suma de 1000 de lei și în beneficiul lui Victor Nedelcu suma de 2000 de lei. A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Bujac, Oxanei Bujac și Victor Nedelcu a câte 7000 de lei fiecare, cu titlu de prejudiciu moral.

Pentru a decide astfel instanța de apel a aplicat prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și prevederile art. 1998, art.2007, art. 2035 și art.2036 din Codul civil al RM, și a conchis că, se constată incontestabil dreptul reclamantilor Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor de a pretinde repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii.

Instanța de apel a menționat că, este o certitudine faptul că, prin acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamantii Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu au fost scoși de sub urmărire penală pe cauza penală nr. 2020874002 în baza art. 42 alin.(4), (5), 361 alin.(1) din Codul penal, pe motiv că acțiunile bănușilor nu întrunesc elementele componente de infracțiune, și anume lipsește latura obiectivă și subiectivă a respectivei componente de infracțiune. Având în vedere prevederile art. 284, art. 285 și art. 275 pct.1)-3) din Codul de procedură penală, instanța de apel constată că, scoaterea reclamantilor de sub urmărire penală în baza prevederilor art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală, este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

În contextul circumstanțelor enunțate instanța de apel a notat că, prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, care este irevocabilă, se atestă faptul că, recunoașterea în calitate de bănușit a reclamantilor Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu în baza art. 42 alin.(4), (5), 361 alin.(1) din Codul penal, a fost ilegală, având în vedere că acuzația penală, nu și-a găsit confirmarea, or, reclamantii au fost scoși de sub urmărire penală, din motiv lipsei elementelor

constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 42 alin.(4), (5), 361 alin.(1) din Codul penal, și anume lipsește latura obiectivă și subiectivă a respectivei componente de infracțiune.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a punctat că, acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală și de procuratură față de reclamanților Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, i-au cauzat acestora un prejudiciu moral, considerent din care Statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, reclamanții Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor în temeiul prevederilor art. 1998, art.2007 din Codul civil și art. 3, art. 6, art.11 alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, au dreptul de a pretinde la repararea prejudiciului moral pentru atragere neîntemeiată la răspundere penală.

Prin tragerea ilegală la răspundere penală, a reclamanților Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor li s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

Instanța de apel a remarcat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragere ilegală la răspundere și, ca cale de consecință, compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că, a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze quantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea reclamantului.

În speță, reclamanții Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor au evaluat prejudiciul moral ca fiind suferit în quantum de 50 000 lei pentru fiecare.

La caz, instanța de apel analizând înscrisurile administrate la materialele cauzei civile a constatat că, urmărirea penale exercitată în privința reclamanților Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor a derulat de la 29 mai 2020 (recunoașterea în calitate de bănuț) până la 26 august 2020 (scoaterea de sub urmărire penală), adică s-a desfășurat pe o perioadă de aproximativ 3 luni.

De asemenea, instanța de apel a reținut și faptul că, Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu sunt funcționari în cadrul Biroului Vamal Sud a Serviciului Vamal RM, iar infracțiunea prevăzută de art. 361 alin.(1) din Codul penal, incriminată ca fiind săvârșită prin participație, în baza căreia au fost supuși urmăririi penale, are legătură nemijlocită cu activitatea desfășurată de reclamanți. Astfel, urmărirea penală în privința reclamanților Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor, cu toate că acțiunile organului de urmărire penală sunt confidențiale, potrivit dispozițiilor

normelor procesual-penale, totuși despre acestea au cunoscut un anumit cerc de persoane, astfel fiind în măsură să aducă atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantilor- apelanților Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor.

În vederea principiului compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice cauzate, stare de stres și de frustrare provocate reclamantilor-apelanți Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor, durata urmăririi penale, gravitatea învinuirii formulate, statutul social, instanța de apel a considerat că, suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral solicitat de Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu pentru fiecare constituie un quantum exagerat de mare și nu corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acesta, însă suma de 7 000 de lei întru compensarea prejudiciului moral cauzat, poate constitui satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei, cât și în stare să restabilească situația existentă înainte de prejudiciere, or, art. 11 alin.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată, luându-se în considerație natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gardul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a menționat că, scoaterea de sub urmărire penală a apelanților Bujac Ion, Bujac Oxana și Nedelcu Victor este insuficientă pentru a constitui o satisfacție echitabilă a suferințelor suportate, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor psihice cauzate.

În virtutea acestui fapt instanța de apel a conchis ca fiind lipsită de suport legal argumentul primei instanțe precum că reclamantii nu au prezentat probe veritabile care ar confirma existența faptei ilicite și respectiv, nu este temei de a genera obligația statului de a repara prejudiciul moral cauzat acestuia.

Or, prevederile art. 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, indică direct că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

La fel, instanța de apel a stabilit că, în sensul dispoziției citate, este de înțeles că, pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare ale organelor de urmărire penală și procuratură, sunt necesare unele condiții speciale, și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în material respectivă, astfel nu orice acțiune ilicită a organelor de urmărire penală și ale procuraturii atrag răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a drepturilor persoanei.

De asemenea instanța de apel a conchis că, contradictorie cu circumstanțele cauzei este și concluzia primei instanțe că, reclamantii Ion Bujac, Oxana Bujac și

Victor Nedelcu nu au fost atrași ilegal la răspundere penală, iar calitatea de bănuit în comiterea infracțiunii nu au fost declarate ca fiind ilegale nici de către procurorul ierarhic superior, și nici de către instanța de judecată, or aceste argumente contravin stării reale de fapt constatate în prezenta decizie și reglementate de normele de drept material aplicabile.

În aceste circumstanțe instanța de apel a menționat că, nu poate fi reținută ca întemeiată solicitarea reclamanților Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu cu privire la admiterea integrală a cererii de chemare în judecată și de a încasa prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei, fiind o sumă exagerată.

La fel, instanța de apel a stabilit că, reclamanții au solicitat compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze civile, însă atât pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și nici în apel, nu și-au concretizat respectiva cerință, considerente din care în temeiul prevederilor art.art. 94, 96 din Codul de procedură civilă, a considerat-o ca fiind neîntemeiată.

La 18 mai 2021, prin intermediul oficiului poștal, Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov au declarat recurs împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul cu emiterea unei decizi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului au indicat că, instanța de apel a interpretat și a aplicat greșit normele de drept material și nu s-au expus motivat la toate circumstanțele de fapt și de drept.

La 10 august 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul cu menținerea hotărârii din 11 februarie 2021 a Judecătorei Cahul, sediul central.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și că a apreciat arbitrar probele administrate.

A invocat că, reieșind din prevederile art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești intimații Ion Bujac, Oxana Bujac și Victor Nedelcu nu aveau dreptul să solicite repararea prejudiciului material.

A susținut că, instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului cu privire la faptul că prevederile art. 6 și art. 3 din Legea nr. 1545 sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Cahul a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 aprilie 2021 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 25 mai 2021 (f.d.186),

însă, la actele cauzei lipsesc probe prin care s-ar confirmat recepționarea acesteia de către recurenții.

Astfel, având în vedere faptul că, recursurile declarate de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Cahul la 18 mai 2021 (f.d.199) și 10 august 2021 (f.d.209), în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din CPC, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 22 iunie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expedit intimațiilor copia recursului declarat de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Prin notificarea din 11 august 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expedit copia recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, în adresa intimațiilor, însă până la data examinării admisibilității recursurilor, nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

La 02 iulie 2021, Procuratura Generală a RM a depus referință prin care a solicitat ca recursul declarat de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu să fie considerat inadmisibil.

La 06 septembrie 2021, Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, prin intermediul avocatului Maxim Todorov au depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care au solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Până la data examinării admisibilității recursurilor, ceilalți intimații nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursurile declarate.

Examinând temeiurile recursurilor declarate, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate

la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmets împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursurile declarate de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova P, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Ion Bujac, Oxana Bujac, Victor Nedelcu, reprezentați de avocatul Maxim Todorov și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru